

DENET DUYURU

Vergi

AUDIT | TAX | ADVISORY

For the latest from BDO Turkey, follow us



Duyuru Tarihi : 02.06.2022
Duyuru No : 2022/063
Yayımlandığı Yer : LEBİB YALKIN DERGİSİ -
Haziran 2022 - Sayı : 222

Mehmet MAÇ
Yeminli Mali Müşavir

İŞTEĞE BAĞLI TAM (%100 ORANLI) KDV TEVKİFATI YÜRÜRLÜĞE GİRMIŞTİR

ÖZET :

Bilindiği üzere, KDV Kanunu'nun 9 uncu maddesinde ve KDV Genel Uygulama Tebliğinin I/C-2 nolu bölümünde yer alan hükümlere göre, alıcılar bazı mal ve hizmetlere ait KDV'nin tamamını veya bir kısmını satıcıya vermeyip sorumlu sıfatıyla doğrudan vergi dairesine ödemek ve indirim imkanı varsa indirim konusu yapmak durumundadırlar.

DENET DUYURU
Sayı : 2022/063-01

BDO Yayıncılık A.Ş.

Eski Büyükdere Cad. No.14
Park Plaza Kat:4
34398 Maslak/İstanbul
Turkey

Tel: +90 212 365 62 00
Fax: +90 212 365 62 02
e-mail: bdo@bdo.com.tr
www.bdo.com.tr

Garantisi ile sınırlı bir Birleşik Krallık şirketi olan BDO International Limited'in üyesi ve bir Türk anonim şirketi olan BDO Yayıncılık A.Ş., bağımsız üye kuruluşlardan oluşan BDO ağıının bir parçasını teşkil etmektedir.

BDO International global ağıının toplam gelirleri 2021 yılında 11,8 milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. BDO, 167'dan fazla ülkede bulunan 1.728 ofiste faaliyet göstermekte olup, bu ofislerde denetim ve danışmanlık hizmetleri veren ortaklar dahil dünya çapında 97.292 kişi çalışmaktadır.

Dikkat ve titizlikle hazırlanan bu yayın, geniş anlamda görüşleri içermekte olup, genel bir yol gösterici olarak değerlendirilmelidir. Özel durumlara ilgili olarak, mesleki görüş ve yardım almadan, bu yayına dayanarak uygulamalarda bulunulmamalıdır. Bu konuların kendi özel durumunuza ilişkin etkilerini görüşmek için BDO Yayıncılık A.Ş. ile temas kurabilirsiniz. Bu yayındaki bilgilere dayanarak belli eylemlerde bulunmak veya bulunmamak nedeniyle doğabilecek zararlar nedeniyle, BDO Yayıncılık A.Ş. ve ortakları, çalışanları ile yazarları herhangi bir yükümlülük veya sorumluluk kabul etmemektedirler.

Tam ve kısmi KDV tevkifatına tabi işlemler ve KDV tevkifatı hakkındaki diğer detaylar KDV kitabımızda mevcuttur. ¹

41 no.lu KDV Genel Tebliği ile “İSTEĞE BAĞLI TAM TEVKİFAT” uygulaması yürürlüğe konulmuştur.

Buna göre, ALICI VE SATICI 1 YIL SÜREYLE ARALARINDA ANLAŞIRLARSA, BU SÜRE BOYUNCA KİSMİ KDV TEVKİFATINA TABİ MAL VE HİZMET SATIŞLARINDA %100 ORANLI (tam) KDV TEVKİFATI UYGULAYACAKLARDIR.

Böylelikle alıcı, anlaşmaya konu mal veya hizmet alımları bakımından satıcı firmadaki olumsuzluk gerekçesiyle KDV’den sorumlu tutulma riskinden kısmen değil tam olarak korunmuş olacaktır.

Satıcı ise bu şekilde (kendi rızası ile) tahsilinden mahrum kaldığı KDV’yi devrolan KDV tutarını geçmemek üzere ve alıcının tevkif ettiği KDV’yi ödemiş olması şartıyla kendi vergi dairesinden iade alabilecektir.

ANAHTAR KELİMELER :

41 no.lu KDV Genel Tebliği, KDV tevkifatı, isteğe bağlı tam tevkifat, kısmi KDV tevkifatı, sorumlu sıfatıyla ödenmesi gereken KDV, alt firma, KDV indiriminin reddi.

1. İSTEĞE BAĞLI KDV TEVKİFATINI İHDAS EDEN TEBLİĞ BÖLÜMÜ :

İsteğe bağlı tam tevkifat, 41 no.lu KDV Genel Tebliği’nin 2 nci maddesinde şöyle düzenlenmiştir :

MADDE 2- Aynı Tebliğin (I/C-2.1.2.) bölümünün sonuna başlığıyla birlikte aşağıdaki bölüm eklenmiştir.

“2.1.2.5. İsteğe Bağlı Tam Tevkifat Uygulaması

Mükellefler, yazılı bir sözleşme düzenleyerek bir yıl süreyle anlaştıkları satıcı mükelleflerden, Tebliğin (I/C-2.1.3.2.) ve (I/C-2.1.3.3.) bölümlerinde belirtilen işlemlere (Tebliğin (I/C-2.1.3.2.13.) bölümü ile (I/C-2.1.3.3.7.) bölümündeki işlemler hariç) ilişkin alımlarında tevkifat sorumluluklarının bulunup bulunmadığına bakılmaksızın, hesaplanan KDV’nin tamamını sorumlu sıfatıyla beyan edip öderler. Bir yıllık sürenin bitimini izleyen yıllarda uygulamaya devam edilmesinin istenmesi halinde sözleşmenin aynı süreyle yenilenmesi gerekir. Bir yıllık süre dolmadan söz konusu uygulamadan vazgeçilmesi mümkün değildir.

¹ KDV 6 (e-kitap) Madde 9 (www.denet.com.tr/yayinlarimiz/kitaplar/KDV-6)

Alıcı mükellefler, söz konusu sözleşmelerin bir örneği ile bu kapsamda işlem yapacak satıcı mükelleflerin bilgilerini (adı soyadı/unvanı, vergi dairesi, vergi kimlik numarası, sözleşme uygulama dönemi), işleme ilişkin KDV beyannamesinin verilmesinden önce liste halinde bağlı oldukları vergi dairesine verirler. Sözleşmelerin feshedilmesi, tadili vb. durumların da işleme ilişkin KDV beyannamesinin verilmesinden önce bağlı oldukları vergi dairesine bildirilmesi gerekir.

Alıcıların isteğe bağlı tam tevkifat uygulaması kapsamında sözleşme düzenlemediği satıcılar ile olan işlemlerinde, genel hükümlere göre işlem tesis edileceği tabiidir.

İsteğe bağlı tam tevkifat uygulaması kapsamında alıcı tarafından tevkifata tabi tutulan KDV, 2 No.lu KDV Beyannamesinin "Vergi Bildirimi" kulakçığının, "İsteğe Bağlı Tam Tevkifat Uygulanan İşlemlere Ait Bildirim" tablosunda beyan edilir. Tablonun "İşlem Türü" alanı, bu alana ilişkin işlem türü listesinden seçim yapılmak suretiyle doldurulur. "Matrah" alanına, işlemin KDV hariç bedeli, "Oran" alanına işlemin tabi olduğu KDV oranı girilir. Alıcı tarafından tevkif edilen KDV tutarını gösteren "Vergi" alanı, e-beyanname programı tarafından hesaplanır.

İsteğe bağlı tam tevkifat uygulaması kapsamındaki işlemleri yapan satıcı mükellefler ilgili döneme ait 1 No.lu KDV Beyannamesinin iki ayrı bölümüne kayıt yapar. Birinci kayıt, "Matrah" kulakçığında "İsteğe Bağlı Tam Tevkifat Uygulanan İşlemler" tablosuna; ikinci kayıt "İstisnalar-Diğer İade Hakkı Doğuran İşlemler" kulakçığında "İsteğe Bağlı Tam Tevkifat Kapsamına Giren İşlemler" tablosuna yapılır.

İsteğe bağlı tam tevkifata tabi tutulan KDV ile sınırlı olmak üzere satıcıya KDV iadesi yapılabilir. Bu uygulamadan kaynaklanan KDV iade talepleri, her bir işlem için Tebliğin (I/C-2.1.5.) bölümünde yer alan usul ve esaslar çerçevesinde yerine getirilir. **İade taleplerinin yerine getirilmesinde, alıcı tarafından 2 No.lu KDV Beyannamesi ile beyan edilen ve tahakkuk ettirilen KDV'nin ödenmiş olması vergi dairesince aranır.**

Bu uygulama kapsamında işlemi bulunanlar düzeltme işlemleri bakımından Tebliğin (I/C-2.1.4.), tevkifata tabi tutulan verginin iadesi bakımından Tebliğin (I/C-2.1.5.), bildirim ve müteselsil sorumluluk bakımından Tebliğin (I/C-2.1.6.) bölümlerindeki açıklamalara tabidir."

2. İSTEĞE BAĞLI TAM KDV TEVKİFATI HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİMİZ :

Bilindiği üzere, KDV mükellefleri, yaptıkları mal ve hizmet alımlarına ilişkin KDV indirimleri bakımından, alt firmanın KDV'yi Hazine'ye intikal ettirmemesi halinde sorumlu tutularak KDV indirimleri (dolayısıyla KDV iade talepleri) reddedilmektedir. (KDV GUT II/B-2)

Alt firmalardan kaynaklanan KDV sorunları başka bir yazımızda ² detaylı olarak ele alınmıştır.

KDV tevkifatı kapsamında satıcıya ödenmeyip 2 no.lu KDV beyannamesi ile vergi dairesine ödenen KDV tutarları, alt firma olumsuzluklarından etkilenmemektedir. (KDV Genel Uygulama Tebliği'nin I/C-2.1.6. nolu bölümü)

İsteğe bağlı tam tevkifat, kısmi değil tam olarak alt firma olumsuzluklarından koruma sağlaması açısından alıcı lehine bir uygulamadır.

İsteğe bağlı tam tevkifat kapsamında alınabilecek hizmetler ve mallar ;

- Kısmi tevkifata tabi hizmet türleri ile (KDVGUT I/C-2.1.3.2) ve 3.
- Kısmi tevkifata tabi mallarla (KDVGUT II/C-2.1.3.3)

sınırlıdır.

İsteğe bağlı tam tevkifat nedeniyle mal ve hizmet satışında KDV'nin bir kısmını değil tamamını tahsil edemeyen satıcı, devrolan KDV'si bulunması halinde, alıcıdan alamadığı bu KDV'yi vergi dairesinden alma hakkına sahip olmakla beraber bunun için ciddi külfet ve maliyetlere katlanmak zorunda kalacaktır.

İsteğe bağlı tam tevkifat, alıcı lehine sağlanmış bir imkan olmakla beraber satıcıların çoğu zaman kabul etmek istemeyecekleri bir uygulama olduğu için, tatbik alanının dar olacağı görüşündeyiz.

ÖRNEK:

Kargo haricinde karayolu ile yapılan yurtiçi mal taşımacılığı 2/10 oranında kısmi KDV tevkifatına tabi bir işlem türüdür.

Taşıyıcı firma ve taşıtan firma isterlerse yazılı sözleşme yaparak 1 yıl boyunca gerçekleşecek tevkifata tabi taşımalarda 2/10 oranında kısmi tevkifat yerine %100 oranda (tam) tevkifat uygulayabilirler.

Böyle bir anlaşma sağlanabilirse taşıtan, bu anlaşmaya konu nakliyecinin bir yıl boyunca yapacağı taşıma hizmetlerinde KDV'nin 2/10 'u yerine KDV'nin tamamını tevkif ederek 2 nolu KDV beyannamesi ile vergi dairesine ödeyip indirim hakkı varsa inderecektir. Böylelikle taşıyıcının vergisel ödevlerini yerine getirmemiş olması, taşıtana KDV indirimi açısından sorumluluk gelmesini 2/10 oranda değil %100 oranda sağlayacaktır.

İsteğe bağlı tam tevkifat anlaşması bu yönü ile taşıtan lehine olmakla beraber, taşıyanı KDV'nin bir kısmını tahsil yerine tümünü tahsilden mahrum bırakarak

² www.muhassebe.com.tr sitesinde 18.03.2022 tarihinde yayımlanan “KDV İADELERİNDE ALT FİRMALARDAN KAYNAKLANAN SORUNLAR” başlıklı yazımız.

iade formaliteleri ile uğraştıracığı için, taşıyan tarafından büyük ihtimalle kabul edilmeyecektir.

Taşıyıcı firmanın herhangi bir nedenle devrolan KDV sorunu yaşamayacağı için KDV'nin tamamını tahsil edemeyecek olması kendisi için olumsuzluk (KDV iadesi istemek zorunda kalmak veya iade tutarının yükselmesi durumu) yaratmayacaksa, tam tevkifat uygulamasının bu taşıyıcı firma (satıcı) tarafından kabulü ihtimali daha yüksektir.

Bize göre alıcılar için yapılması gereken, alıcıların kusursuz olduğu durumlarda alt firma olumsuzluklarından dolayı sorumlu tutulmalarını sağlayacak yasal düzenleme yapılmasıdır.

4. KISMİ TEVKİFAT YERİNE TAM TEVKİFAT UYGULAMA TERCİHİ İŞLEM TÜRÜ BAZINDA YAPILABİLECEKTİR:

Maliye İdaresi yetkililerinden aldığımız sözlü bilgiye göre alıcı ve satıcının aralarında yapacakları, kısmi tevkifat yerine tam tevkifat uygulanacağı hakkındaki sözleşmenin tüm kısmi KDV tevkifatına tabi işlem türlerini kapsamı şart değildir. Taraflar kısmi tevkifat yerine tam tevkifat uygulayacakları işlem türlerini sözleşmede belirtebilirler. Bu taktirde sözleşmenin kapsamadığı kısmi tevkifat türleri kendi oranları üzerinden tevkifata konu edilmeye devam olunur.

5. KISMİ KDV TEVKİFATINA TABİ İŞLEM TÜRLERİNİN TÜMÜ İÇİN, ALICI BU TEVKİFATI YAPMAK ZORUNDA OLMASA DAHI TAM TEVKİFAT UYGULAMASI MÜMKÜNDÜR:

Yukarıdaki tebliğ bölümünde yer alan ilk paragrafta,

“..... tevkifat sorumluluklarının bulunup bulunmadığına bakılmaksızın.....”

ifadesine yer verilmiştir.

Bilindiği üzere bazı kısmi tevkifat türleri, alıcının “belirlenmiş alıcı”³ sıfatını taşıdığı durumlarda uygulanmakta, bu sıfatı taşımayan KDV mükellefleri açısından söz konusu tevkifat türleri uygulanmamaktadır.

Yukarıdaki ifade uyarınca kısmi KDV tevkifatına tabi tutulmuş tüm işlem türleri için alıcının belirlenmiş alıcı mı, KDV mükellefi mi olduğuna bakılmaksızın istenirse tam tevkifat uygulanabilecektir.

³ KDV GUT I/C-2.1.3.1/b nolu bölümünde belirtilen kuruluşlar, KDV mükellefiyetleri olsun olmasın belirlenmiş alıcı sıfatını taşımaktadırlar.

Örnek vermek gerekirse yapım işleri 4/10 oranında KDV tevkifatına tabidir. (KDVGUT I/C-2.1.3.2.1)

Şayet yapım işini veren belirlenmiş alıcı ise işin bedeline bakılmaksızın bu tevkifat uygulanmakta, işin KDV dahil bedeli 5 milyon TL 'yi geçiyorsa, belirlenmiş alıcı sıfatı bulunmayan KDV mükelleflerinin de bu tevkifatı yapması gerekmektedir.

Yapım işleri kısmi tevkifat kapsamına alınmış bir işlem türü olduğu için, belirlenmiş alıcı sıfatı bulunmayan KDV mükellefleri KDV dahil 5 milyon TL'nin altında bedeli olan yapım işleri için tam tevkifat uygulayabileceklerdir.

6. SONUÇ :

41 no.lu KDV Tebliği ile getirilen isteğe bağlı tam tevkifat uygulaması, alt firmadaki olumsuzluk gerekçesiyle alıcının KDV açısından sorumlu tutulma riskini tümüyle ortadan kadırmak şeklinde alıcı lehine bir imkan getirmiştir.

Ancak, çoğu satıcının bu uygulamaya büyük ihtimalle rıza göstermeyecek olması nedeniyle, isteğe bağlı tam tevkifat uygulamasının yaygın şekilde yapılamayacağı anlaşılmaktadır.

Alıcıların, mal veya hizmet satın aldıkları firmaların, KDV'yi Hazine'ye intikal ettirmemeleri veya başka vergisel ödevlerini yerine getirmemeleri nedeniyle sorumlu tutularak KDV indirimlerinin reddedilmesi, hukuka uygun olmayan bir tatbikattır.

Bu hukuksuzluğun giderilmesi için masum alıcıların alt firma olumsuzluğu nedeniyle KDV indirim haklarının zedelenmemesini sağlayacak yasal düzenleme yapılmalıdır.